

Utbildningsinspektion i Långasjö skola

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Långasjö skola den 11 september 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Långasjö skola, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Långasjö skola intervjuades rektor, urval av personal, elever och föräldrar. Inspektörerna besökte även lektioner. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet/verksamheten

Långasjö skola	Antal elever
Förskoleklass	2
Grundskola	54

Utbildningen vid Långasjö skola omfattar förskoleklass och grundskola årskurserna 1–6. I skolan finns även skolbarnsomsorg. Skolbarnsomsorgen granskas på kommunövergripande nivå och bedömningarna av verksamheten återfinns i kommunrapporten.

Långasjö skola ingår i det Yttre bildningsområdet som omfattar de fyra grundskolorna Johansfors, Lindås, Långasjö och Vissefjärda med tillhörande förskoleklasser och skolbarnsomsorg. Det Yttre bildningsområdet leds av en områdeschef som tillika är rektor i Vissefjärda skola. Inom området finns gemensamma rutiner för bland annat kvalitetsarbetet och förutom de enskilda skolornas kvalitetsredovisningar upprättas en gemensam kvalitetsredovisning för det Yttre bildningsområdet.

Långasjö skola ligger i ett mindre samhälle cirka en mil från Emmaboda. Efter årskurs 6 har eleverna sin fortsatta skolgång i Bjurbäcksskolan i Emmaboda.

Helhetsbedömning

Inspektörerna bedömer att Långasjö skola är en väl fungerande skola med kompetent personal och en rektor som målmedvetet driver skolans utvecklingsfrågor.

Rektorn är väl förtrogen med verksamheten. Rektorn har god insyn i hur lärarna arbetar och hon utmanar sin personal att pröva olika tillvägagångssätt för att utveckla undervisningen. Därefter utvärderas arbetet för att se om resultatet blev det förväntade. Rektorn uppmuntrar lärare att ta egna initiativ angående sättet att undervisa. De pedagogiska dilemman som diskuteras på personalmöten ses som ett viktigt instrument av både lärare och rektor för att utveckla den pedagogiska diskussionen i skolan. Rektorn bedöms av inspektörerna vara en god pedagogisk ledare men bör i sitt fortsatta arbete lägga mer tyngd på att se till att det nationella kunskapsuppdraget är utgångspunkt för undervisningen och att skolans samlade resultat används för att ytterligare förbättra verksamheten.

Enligt läroplan och kursplaner ska mål att sträva mot ange inriktningen på skolans arbete och därmed också ange en önskad kvalitetsutveckling i skolan. I Långasjö skola är det i stället de olika ämnenas mål att uppnå som ligger till grund för undervisningen. Då mål att uppnå anger den miniminivå av kunskaper som alla elever ska uppnå det femte respektive det nionde skolåret finns det därmed risk för att förväntningarna på elevers kunskapsutveckling blir för lågt ställda och att det i sin tur hämmar den enskilde elevens förutsättningar att nå så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplaner. Rektorn och personalens medvetenhet om mål att sträva mot behöver förbättras för att kunna förankras i undervisningen så att skolan kan försäkra sig om att alla elever blir utmanade utifrån sina förutsättningar.

Skolans värdegrundsarbete, benämnt Reagera, bedöms av inspektörerna vara av mycket god kvalitet. Reageraprojektet startades i samråd mellan elever, föräldrar och personal för att tydliggöra och medvetandegöra vilken slags skola som alla förväntade sig och hur man tillsammans kan åstadkomma detta. Eleverna har själva valt vilka områden som de ser som betydelsefulla. Dessa områden återkommer kontinuerligt som en naturlig del av skolvardagen, samtidigt som det är ett medvetet arbete som ständigt diskuteras och förändras utifrån rådande omständigheter. Personal, elever och föräldrar är alla väl insatta i skolans värdegrundsarbete och känner tilltro till arbetet och kan även se resultat av detta. Enligt elever, föräldrar och personal finns det inga spår kvar av den hårda stämning som rådde i skolan som föranledde Reageraprojektet.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskaper i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen i årskurs 5 (4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet Lpo 94).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Rektorns ansvar för den pedagogiska utvecklingen bör förbättras så att skolans undervisning har en tydligare utgångspunkt i läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot
- Skolan bör utveckla sitt arbete med att tydliggöra målen för utbildningen för elever.
- Kvalitetsarbetet bör förbättras så att det utgår från systematiska uppföljningar och utvärderingar av skolans resultat.
- De individuella utvecklingsplanerna bör förbättras så att skolans åtagande i elevens kunskapsutveckling synliggörs.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *ansevärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Inspektörerna granskar om utbildningen ger kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Vidare granskas vilka förutsättningar kommun och skola ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig goda kunskaper i förhållande till läroplanens och kursplanernas mål.

Kommentar: I årskurs 5 genomförs de nationella proven i svenska, engelska och matematik i Långasjö skola. Resultaten av de nationella proven för åren 2005-2007 varierar i de tre ämnena. Det bör dock beaktas att antalet elever i årskurs 5 är få vilket gör att varje enskild elevs resultat får stor genomslagskraft för det samlade resultatet. I övriga ämnen och årskurser saknas dokumentation kring skolans resultat och inspektörerna kan således inte bedöma skolans samlade resultat.

1.2 Uppföljning av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om resultatet av skolans verksamhet följs upp kontinuerligt så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om lärarna använder resultaten från de nationella proven för att analysera och främja elevernas kunskapsutveckling,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen.

Bedömning av området Uppföljning av kunskapsresultat:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer att skolans arbete inom området är av mindre god kvalitet då skolans uppföljning av kunskapsresultaten ytterligare måste utvecklas.

Skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. I Långasjö skola finns sammanställningar utifrån resultaten av de nationella proven i ämnena svenska, engelska och matematik i årskurs 5. Personalen använder sig av resultaten för att förändra undervisningen så att eleverna ska få bättre möjligheter att uppnå målen i dessa tre ämnen. I övriga ämnen finns ingen samlad bild av skolans resultat. I skolan har emellertid ett arbete påbörjats för att sammanställa skolans resultat för att utifrån dessa visa var det behövs resurser och varför nuvarande arbetssätt inte har gett bättre resultat. Men ”framförallt för att analysera hur vi går vidare för att det ska bli bästa resultat för eleven” som en lärare uttryckte det. Inspektörerna ser positivt på detta arbete och uppmuntrar till fortsatt arbete så att det omfattar samtliga ämnen, eftersom skolan måste tillse att elevernas kunskaper följs upp i samtliga ämnen.

1.3 Bedömning, betygssättning och kommunikation av resultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna utvärderar varje elevs kunskapsutveckling utifrån kursplanernas mål i samtliga ämnen,
- om lärarna genomför utvecklingssamtal och upprättar individuella utvecklingsplaner för varje elev.

Bedömning av området Bedömning, betygssättning och kommunikation av resultat:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att skolans arbete inom området i huvudsak är av god kvalitet förutom att kvaliteten av de individuella utvecklingsplanerna kan förbättras.

Läraren ska utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling. Vid utvecklingssamtal ska läraren i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplaner. Långasjö skola har valt att konkretisera de nationella målen i de tre ämnen svenska engelska och matematik i ett avstämningschema, vilket eleverna tycker tydliggör målen i dessa ämnen. Föräldrarna har blivit inbjudna till presentationer av läroplansmålen i ett perspektiv från förskoleklass till årskurs 9. Både föräldrar och lärare upplever att detta har givit resultat då det underlättar samtalen kring måluppfyllelse under utvecklingssamtalen. Vid utvecklingssamtalen skrivs en individuell utvecklingsplan. Utvecklingsplanen ses över kontinuerligt under läsåret för att målen ska vara relevanta och aktuella. Inspektörerna bedömer att skolans arbete kring bedömning och kommunikation av resultaten är bra, men skolan bör utveckla kvaliteten av de individuella utvecklingsplanerna så att skolans åtagande tydligare synliggörs.

1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans verksamhet,
- om organisation och varierade arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,
- om undervisningen är allsidig och saklig,
- om alla som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: Inspektörerna bedömer att skolans arbete inom området i huvudsak är av god kvalitet förutom de avvikelser som anges nedan.

Enligt läroplanen ska mål att sträva mot ange inriktningen på skolans arbete. Mål att uppnå anger den miniminivå av kunskaper som alla elever ska uppnå det femte respektive det nionde skolåret. Under intervjuer framkommer att personalen till största delen i Långasjö skola inte är medveten om, eller van att ställa de olika ämnernas mål att sträva mot i relation till den undervisning som bedrivs i skolan. Personalen förlitar sig på den kunskap och erfarenhet som de redan har av undervisning, men skolan saknar gemensamma ställningstaganden hur målen att sträva mot ska förverkligas. I skolan är det i stället i huvudsak mål att uppnå i de olika ämnena som ligger till grund för undervisningens inriktning. Inspektörerna bedömer att undervisningens förankring i kursplaner behöver stärkas för att finna kunskapsformer som inte enbart tar sin utgångspunkt i mål att uppnå utan som även utvecklar kunskapsformer med kvalitativa inslag (se vidare under Ledning och kvalitetsarbete).

De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig, ska omfatta alla elever. Elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling förutsätter att de tar ett allt större ansvar för det egna arbetet och för skolmiljön, samt att de får ett reellt inflytande över undervisningens utformning. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers rätt till inflytande och påverkan. Eleverna i Långasjö skola ser det som viktigt att kunna påverka genom klassråd och elevråd och de upplever att de har ett formellt inflytande över skolan. Barnens budget, som är en viss summa pengar som eleverna ansvarar för, är en viktig angelägenhet. I vardagen tycker de att skolans ordningsregler är ett viktigt sätt att ha inflytande. När det uppkommer nya frågor kring till exempel skolgårdsfrågor är det naturligt för eleverna att det förs en demokratisk process, vars beslut sedan godtas av samtliga berörda.

Lärare kan peka på flera exempel på hur de försöker stimulera eleverna att tänka på sin egen lärsituation och hur de lär sig bäst. Eleverna är medvetna om att deras åsikter efterfrågas, men då de endast till en liten del har kännedom om målen för undervisningen har de inget reellt inflytande över undervisningen. Inspektörerna bedömer att skolan bör intensifiera sitt arbete med att få eleverna medvetna om kunskapsmålen i samtliga ämnen, så att de kan tillgodogöra sig och utveckla det ansvar och inflytande som de faktiskt har över undervisningen.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs förutsättningar och behov,
- om skolan uppmärksammar och hjälper elever i behov av särskilt stöd,
- om åtgärdsprogram alltid upprättas vid särskilda stödsatser.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: Inspektörerna bedömer att skolans arbete inom området i huvudsak är av god kvalitet förutom påpekandet nedan.

Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. I Långasjö skola uppmärksammar och hjälper alla som arbetar i skolan elever som har svårigheter i skolarbetet. I samband med detta upprättas åtgärdsprogram. Av dokumentstudier och intervjuer framkommer emellertid att det blir en fokusering på att alla elever ska nå lika långt i sin kunskapsutveckling och att samliga elever inte blir tillräckligt utmanade i sin kunskapsutveckling utifrån sina förutsättningar. Inspektörerna vill påpeka vikten av att skolan utvecklar sitt arbete med att anpassa undervisningen utifrån den enskilde elevens förutsättningar, så att alla elever utmanas i sin utveckling.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att hos eleverna utveckla normer och värden i enlighet med styrdokumentet för vårt skolväsende.

Enligt skollagen ska utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvars-kännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanen framhålls att barnen och eleverna ska utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna ska också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden och eleverna ska kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om personalen bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,
- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal och elever,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med bestämmelserna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet,
- om personalen aktivt motverkar trakasserier och förtryck av individer eller grupper.

Bedömning av området Normer och värden i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
			x

Motivering: Inspektörerna bedömer att skolans arbete inom området är av mycket god kvalitet, där skolans värdegrundsarbete genomsyrar verksamheten. Dock måste skolans likabehandlingsplan förbättras.

Långasjö skolas värdegrundsarbete, som samlas under begreppet Reagera, anses av både elever, föräldrar och personal vara ett mycket viktigt arbete som kontinuerligt tillämpas i vardagen. Alla i skolan känner tilltro till värdegrundsarbetet och vet varför man arbetar med frågorna och inser vikten av arbetet. Skolan kan se tydliga kopplingar i sitt arbete med Reagera och de förbättrade resultat som skolan har angående normer och värden. Detta bekräftas av enkäter och i intervjuer med både elever, föräldrar och personal. Inspektörerna bedömer att skolans värdegrundsarbete är av mycket god kvalitet.

För att likabehandlingsplanen ska vara aktuell i det vardagliga arbetet ska planen ange vilka åtgärder som planeras under det kommande läsåret utifrån skolans behov. I likabehandlingsplanen för Långasjö skola framgår inte detta. Ansvarsfördelningen mellan rektor och personal framgår inte heller. En samlad bedömning av kommunens upprättade likabehandlingsplaner görs i kommunrapporten.

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas verksamhetens ledning och personal och om skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans uppföljningssystem fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Rektors ansvar

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om rektor är förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektor som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten utvecklas i riktning mot de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: Rektorn är förtrogen med det vardagliga arbetet och har förutsättningar att leda verksamheten utifrån de delar som uppdraget omfattar.

Enligt läroplanen har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen. Rektorn bedöms vara väl förtrogen med det dagliga arbetet och med vilka utvecklingsbehov som är angelägna för Långasjö skola. Rektorn är tydlig i sitt pedagogiska ledarskap och ansvarar för att driva skolans utveckling bland annat genom att utmana personalen i pedagogiska diskussioner. Personal, elever och föräldrar känner tillit till rektorns professionalitet. Som helhet

bedömer inspektörerna att skolans ledning fungerar mycket bra, men rektorn bör emellertid inrikta sitt fortsatta arbete på hur de nationella målen ska förankras och vara en utgångspunkt i skolans undervisning i alla ämnen (se mer om detta under kapitel Genomförande av utbildningen).

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att professionellt kunna utföra sina arbetsuppgifter,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utveckling och kompetens:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: Inspektörerna bedömer att området överensstämmer med bedömningspunkterna förutom att personalens nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen bör förbättras.

Kommuner ska se till att lärare som undervisar har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för det offentliga skolväsendet, särskilt de föreskrifter som anger målen för utbildningen. Personalen i Långasjö skola behöver medvetandegöras om de nationella målen, framför allt läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot (se mer om detta under kapitel Genomförandet av utbildningen).

3.3 Tillgång till utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,
- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar och om den erbjudna undervisningstiden kan redovisas,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering,
- om eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag för enstaka inslag som innebär en obetydlig kostnad.

Bedömning av området Tillgång till utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering: Inspektörerna bedömer att området överensstämmer med bedömningspunkterna.

3.4 Kvalitetsarbete

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete med syftet att nå målen i styrdokumentet,
- om det systematiska kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering: Inspektörerna bedömer att området överensstämmer med bedömningspunkterna förutom att kvalitetsarbetet ytterligare kan utvecklas.

Skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Långasjö skola bedriver ett kontinuerligt kvalitetsarbete där avstämningar av skolans mål görs fortlöpande och med systematik. Det finns en koppling mellan skolans resultat och de åtgärder som skolan väljer att satsa på. Detta går att utläsa av skolans kvalitetsredovisning och arbetsplan och bekräftas i intervjuer. Kvalitetsarbetet kan ytterligare utvecklas genom att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas och att de utvecklingsområden som skolan har identifierat får en mer framskjuten plats i kvalitetsarbetet.

Datum

Ort

2007-11-29

Linköping

Malin Lundquist

Eleonor Duvander